

Te veo en la calle Bizi eta hezi kalean

Artekale eta Te Veo erakundeek
antolatuko Jardunaldien Laburpena

Bilbo, Maiatza 2018

TE VEO EN LA CALLE, BIZI ETA HEZI KALEAN - VIVE Y EDUCA EN LA CALLE

Jardunaldiei buruzko nolabaiteko begirada

Itziar Zorita Agirre

*"A abrir la calle
a tapar la calle
a vivir la calle
a soñar la calle
a tomar la calle"*

Pablo Guerrero. "A tapar la calle". 1978. Fonomusic.

Kalea gurea eta zuena da, topalekua da, ekintzarako lekua, irekia, egunerokoa, lurralde kolektiboa. Gune publiko guztien artetik publikoena da. Beharrezkoa da, beraz, denona eta denontzat den zerbait gisa erreklamatzeko. Ez dezagun ahaztu kale barik ez dagoela gizarterik, ezta herritarrik ere. Eta gizarte egiturak osatzen duen aniztasun horretan, logika berezi batetik kalearekin erlazionatzen den kolektibo bat dago. Jolastu egiten dute bertan, bizi dira, arratsaldero berrasmatzen dute, mugarik gabe eta milioika aukerarekin ulertzen dute. Izan ere, gazteenak dira kalea lurralde propio, garapenerako eta ikasketa sozialerako eta pertsonalerako leku gisa gehien ikusten dutenak.

Eta begirada horretatik gogoratu behar ditugu Kaleko Arteen potentzialtasuna eta rola. Arte horiek kaletik bizi, eta kalean egin eta adierazteaz gain, eragin zuzena dute kalea ulertzeko eta irudikatzeak dugun moduetan. Kaleko arteek erantzukizun handia dute espazio publikoaren esanahiari dagokionez, eta horren arabera jardun behar dute. Arte horiek praktika artistikorako gune bakar gisa kalea erabiltzea aukeratzen dute. Hau da, dramaturgia gune irekian, egungo denboran, idazten edo eraikitzen da, gehien bat arte ekintza ezustean, kasualitatez, aurkitzen duten ikus-entzule anitzekin. Kalean arteak zuzenean egiteko modu asko dagoelako, milioika aukera dramaturgiko, baina guztiak ere kaleen berezitasunetatik eta aukeretatik pentsatu behar dira. Arte horiek errealitatearen antzerkian murgiltzea aukeratzen dute, eraldatu behar den eguneroko espazioan, proposamen eszenikoaz baliatuz eta bertan integratuz, eta esparru paregabe, konplexu eta aberats horretan aukeratzen dute kaleko artistek estetikaren eta etikaren ikuspegitik euren lekua kalean ezartzea.

Izan ere, eta kalearen, haurtzaroaren eta gaztaroaren eta artearen arteko harremanaren gainean gogoeta egiteko asmoz aurkeztu dira *"Te Veo en la Calle, Bizi eta Hezi Kalean - Vive y educa en la"*

calle” jardunaldiak Bilboko Harrobia Zentroan¹ joan den maiatzaren 7an eta 8an. Lehen aldiz jardunaldi horiek Kaleko Arteak eta umeei eta gazteei zuzendutako arte eszenikoak gertuen lantzen dituzten bi elkarteek antolatu dituzte: Artekalek² eta Te Veok³, hurrenez hurren.

Topaketa honek esperientziak eta ezagutzak partekatzeko eta eztabaidatzeko gunea izan nahi izan du, arteen sektoreko profesionaletatik, kalekoetatik eta ikus-entzule gazteenekin lan egiten dutenetatik. Halaber, esparru eszenikotik ez etorri arren, kalea jardunbidetik eta teoriatik, hirigintzaren komunitate eta kultura bitartekaritzaren eta kaleko gizarte hezkuntzaren ikuspegitik ezagutzen duten profesionalekin ere jardun gara. Diziplina anitzeko gurutzaketa hori, metodologia anitzen erakusketa eta kalea eta komunitatea berriro pentsatzeko orduan diziplina bakoitzak dituen *zer* eta *zelan* horiek izan dira, inolako zalantzarik gabe, jardunaldi hauetako puntu indartsuenetako batzuk.

Vídeo resumen de las Jornadas

<https://www.youtube.com/watch?v=C8IVNR1AkN4&t=7s>

¹ <http://www.harrobia.org>

² Artekale Euskadiko Kaleko Arteen elkarte da. <http://www.artekale.org>

³ Te Veo umeei eta gazteei zuzendutako Arte Eszenikoen elkarte da. <http://te-veo.org>

Kaleko Arteak zerbait zabalagoaren parte dira, Arte Biziak. Bi kategoriek nolabaiteko konplexutasuna erakusten dute definituak izateko orduan. Ez dute linea estetiko batean edo bestean sartuak izan nahi eta, nolabait, diziplinen ideia erromantikoarekin apurtzeko nahia erakusten dute. Gaur egun oraindik ere beharrezkoa da jasotako ordenaren, kategorien, diziplinen, kultur esparruen eta merkatuen indarraldia zalantzan jartzea. Kaleko Arteak eta Arte Biziak diziplina aniztasunaren, zeharkakotasunaren eta mutazio artistikoaren paradigma ona dira, azoka, programazio edo merkatu askok hori baieztatu gura ez duten arren. Eta batzuetan, zergatik ez, artisten kolektiboa da bere mugetatik irten nahi ez duena, artea, edo antzerkia, edo Kaleko Arteak zer diren edo zer ez diren zehazten duen diziplinara lotuta.

Gogoetarako jardunaldi horien funtsean Kaleko Arteei ikuspegi libreago, sortzaileago, diziplina gehiago biltzen dituen horren bitartez begiratzeko iradokizuna egiten da. Bertan egon daitekeen muga bakarra politikorantz mugitzen da, kalea sorkuntzarako gune estetiko eta etiko, ireki, kolektibo, berezi eta erantzukide gisa ulertzera.

Izan ere, logika merkantilistari, dinamika kontsumistei, gehien aurre egiten dien gunea aipatu behar bagenu, gune hori kalea izango litzateke. Kalea denona da, gune komuna da, eta publikoak diren eta horrela jarraitu behar duten gune asko pribatizatu nahi dituzten horiei eta hesiei aurre egiten die. Hori dela eta, logikoa da pentsatzea kalean ematen diren arteek ezarritako ordena horrekin apurtzeko gaitasuna eta ahalmena dutela.

José Antonio Sánchez⁴ Arte Bizietan eta ikus-arteetan adituak, diziplina ezaren ideia gutxienez hiru ulertze modutik pentsatzea proposatzen du. Lehenengoa, diziplina eza diziplinaren ukapen gisa ulertzen dugun agintaritzaren baten mendekotasunarekin egongo litzateke lotuta. Bigarrena antzekoa da, baina ñabardurak ditu, diziplina eza diziplinarekin erlazionatuta ulertuz, materia artistiko, humanistiko... gisa ulertutako diziplina arauari lotuta. Azken modua da agian ohikoena esperientzia artistikoari buruz ari garenean. Diziplina propioaren akademiaren eta moduen eta erabileren arretaren kontra altxatzen ahalegintzen da. Sánchezek adierazten duenez, bidezkoa da Kaleko Arteak berez diziplinarik gabeak direla pentsatzea, eta horrela izaten jarraitu behar dutela, espazio publikoa sorkuntza eta topaketa artistiko leku gisa berriro pentsatzeko gaitasuna ez galtzeko, akademiako edo diziplinazko lotura oro eta aginteko bestelako edozein estamentu mota gaingiduz.

Baina jardunaldiek, kalearen balioa azpimarratzeaz gain, umeengana eta gazteengana ere zuzendu dira. Kalea horien begiradatik kontzeptualizatu da, kalea sorkuntzarako, garapenerako eta ikasketarako leku gisa interpretatuz, hezteko eta jolasteko. Bi egunetan emandako hitzaldiek kalea gazteenen ikuspegitik ikusteko eta irudikatze gonbidapena egin zuten, garai batean izan ginena gogoratuz. Aurreiritzirik, konbentziorik, ikasitako diziplinarik gabeko begirada bakuna, sortzailea eta ludikoa.

⁴ http://joseasanchez.arte-a.org/sites/default/files/Practicas_indisciplinables.pdf

Jardunaldiek hartu dituzten bi egunetan jolasteko, gogoeta egiteko eta inspirazioa jasotzeko denbora egon da. Beharrezkoa den diziplina ezari erantzunez eta edukiak haurtzaroaren eta gazteriaren figuran zentratzeko ahaleaginean, diziplina arteko zeharkako egitaraua diseinatu zen, Kaleko Arteen edo/eta gazteenei zuzendutako Arte Eszenikoen profesionalek euren hitzaldiak, gogoetak eta begiradak elikatzeko aukera izan zezaten.

Bertan aurkeztu ziren hitzaldiak eta gaiak islatzen ahaleginduko gara, testu honek artxibo dokumental gisa balio dezan, bertan agertu ziren ideien azterketarako eta gogoeta garapenerako eta, zergatik ez, kalea laneko gune izatearekin erlazionatutako sorkuntzako, ikerketako eta kultur kudeaketako profesionalentzako edo kalera hurbildu nahi duten guztientzako laneko material gisa.

Jardunaldietan gertatutakoaren kontakizuna

Jardunaldiek mota guztietako aurkezpenak izan zituzten, bai formatuari eta baita edukiari zegokienez ere. Horrela, hitzaldiez gain, jarduera batzuk kalean egin ziren, eta beste batzuek lengoaia eszenikoa hartu zuten azalpenerako bide gisa. Ikus-entzule gehienak bi elkarte antolatzaileetako, Artekaleko eta Te Veoko, kideak ziren, auzoko eragileak (hezitzaileak, auzokideak) eta tokiko eta inguruko kultura sailletako ordezkariak ere ikusi baziren ere.

Harrobia Zentroa izan zen aurkezpen eta topaketa informalenen gun zentrala eta, horrela, Otxarkoaga auzoaren testuinguruak, inolako zalantzarik gabe, leku azpimarragarria hartu du jardunaldien barruan. Guztiz egokia izan da gun publikoari, haurtzaroari eta gazteriarri eta Kaleko Arteei buruzko topaketa hori, hirigintzarekin, auzoko elkarte mugimenduekin erlazionatutako historia luzea duen eta bertan bizi diren herritarrentzat eta herritarretatik komunitate mailako horrenbeste egitarau aurrera eramaten dituen auzoan antolatzea. Horrez gain, jarduera askok ahalegin berezia egin zuten auzoko kultura eta gizarte egituratik aurrera eramaten ari diren dinamikekin bat egiteko. Horretarako, elkarrizketa ezarri zen tokiko eragileekin, egoera artifizialak saihesteko eta bitartekaritza lan iragankorretik edo inbaditzailetik ihes egiteko.

Baldintza horretan oinarrituta, topaketa maiatzaren 7ko arratsaldean hasi zen, Playing Out talde britainiarraren aurkezpenarekin, Pau Casals kalean egindako trafiko mozketarekin, komunitateko Aullidos de Otxar antzerki taldearen eskutik auzoan zehar egindako bisita antzeztuarekin eta Hortzmuga konpainiaren *Jule* ikuskizunaren erakusketarekin.

PLAYING OUT⁵, Alice Fergusonek eta Ingrid Skeelsek 2011n Bristoletik sortu zuten proiektuaren izena da. Kontatu zuten bezala, proiektu hori oso salaketa argitik sortu zen: gaur egun kaleak automobilenak dira, eta ez umeenak. Aspalditik, hirigintza eta udal arloko politikek lehentasuna ematen diote trafikoari, oinezkoek sortutako edozein jardueraren aurrean (paseatzea, jolastea, kalean egotea). Playing Out proiektuaren helburua, alde batetik, kaleak eta errepideak umeen jolaserako berreskuratzea da eta, bestetik, eraikitzen ari garen hiri motari eta umeen eskubideei buruzko pentsamendu kritikoa bultzatzea. Haurtzaroan jolasteko dagoen beharra errebindikatzeko du, garapen pertsonalerako, komunitatearen eraketarako eta askatasun sortzaile gunerako bide gisa.

Aipatutako erronkak lortzeko, kalearen mozketak antolatu eta martxan jartzen da, hiru ordu astean, auzoko kolektibo guztien eta udalaren laguntzarekin eta konplizitatearekin. Autoek lekua uzten dute, kale horretako umeak arrisku barik, libre, jolas daitezela. Aurrera eramaten den moduan itxuraz xumea den ekintza benetako erronka da eta gure hirietako hirigintza arloko dinamika zalantzan jartzen ditu. Beste ezer baino lehen ekintza sinbolikoa eta eredugarria da. Eta ideia horren hoberena kalea mugarik gabe oinezkoentzako erreserbatzea izango litzatekeen arren, erronka konplexuegia da,

⁵ <http://playingout.net>

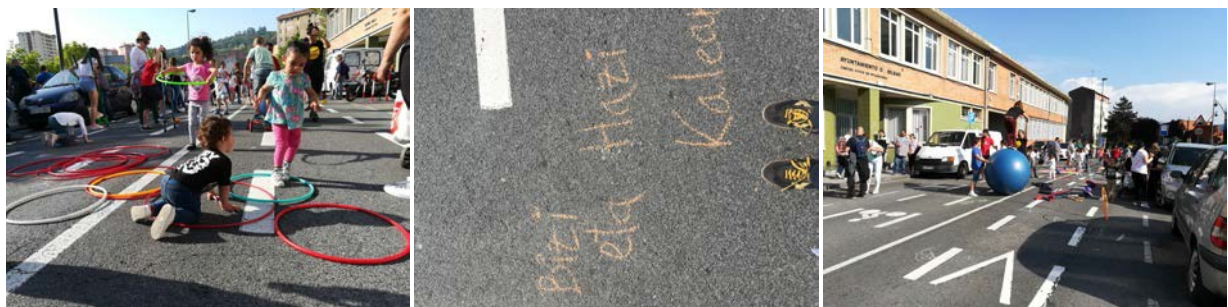
arauak eta legeak aldatzea eskatuko lukeelako, hirigintza plana berriro diseinatzeaz gain, horrek eska dezakeen inbertsio ekonomiko guztiarekin. Ekimena hedatzeko xedez, kaleak aldi baterako umeen jolaserako libre utzi eta egindakoa azaltzen eta auzokideen taldeei aldi berean poetikoa eta politikoa den ekimen hori sustatzera eta martxan jartzera animatzen dituen eskuliburua egin dute. Horrelako bitartekaritza proiektuen bitartez, umeentzat lagunkoia den ideia jende guztiarentzat ere horrelakoa izango dela dioten ideiaren gaineko kontzientzia har dezakegu.

Vídeo presentación Playing Out

<http://playingout.net/inspiration-ideas/films/playing-film/>

Eta zer hobea ikasitakoa indarrean jartzeko, Harrobia Gunetik gertuen dagoen kalea ordu gutxi batzuek trafikorako ixtea baino?

Playing Out aurkeztu ondoren, jardunaldietara joandako guztiak aretotik irten ziren, kaleko mozketan parte hartzeko, **MAMA CREA**⁶ kolektiboaren laguntzarekin, familian egin beharreko jarduerak dinamizatuz eta zirkuko tailerrak eskaini zituen **ZIRKOZAURRE**⁷ ekimenarekin. Otxarkoagako arteria nagusietako bat trafikorako mozten zen lehen aldia zen eta, lehen unean oinezkoen, udaltzainen eta autoen artean nolabaiteko harridura sortu bazen ere, minutu gutxi igaro orduko kalea umez, familiez eta oinezkoz bete zen. Material plastikoaren eta zirkuko tresnen bitartez, kalea kolorez aldatu eta giro dibertigarria eta ludikoa sortu zen. Eta horrela deskribatu zuen ondoren Mama Creako Nuria M. Cresek: “Bi ordu horietan kolorea ematea, zirkua egitea eta helduek belarrekin

bazkaritxoak prestatzea lortu dugu. Gu bai gu! Benetako arrakasta!”. Izan ere, ekintza horrek auzoan sartzea eta jardunaldiak kaletik lekutzea eragin zuen, auzoari begiratuta.

Baina lehenengo egun horrek, jardunaldietara joan ziren pertsonak hunkitu zituen auzokideen beste ezuste bat izan genuen. Gazteenak autorik gabeko kaleetan jolasten ari ziren bitartean, auzoko **AULLIDOS DE OTXAR** antzerki taldeak ibilbide antzeztua prestatu zuen auzoan zehar. Otxarkoaga auzoaren historia ezagutarazteak, bertan bizi diren pertsonen bitartez egiten bada baino ez du esanahirik. Eta horrela izan zen. Geldialdi bakoitzean auzoaren azken 40 urteetako ezaugarri edo bizipenetako bat erakutsi zuten. 60ko hamarkadan Francisco Franco diktadoreak inauguratutako etxebizitza berri baina oso xumeak, langileen borroka, elkarte mugimenduak auzoan izan zuen presentzia handia edo 80ko hamarkadan heroinak eragindako drama handia izan ziren ibilbide osoan, modu antzeztuan, azaldu ziren gaietako batzuk.

Azpimarratzekoa da, fatxada oso bat, bertako leihoak eta balkoiak barne, baliatuz, eskailera bateko auzokideen bizimodua irudikatu zuen eszena. Auzokideak (emakumeak, batez ere), leihotik leihora, eskaileratik eskailerara, ari ziren, berba eginez eta azken albisteak zabalduz, gune pribatua eta publikoa bereizten dituen logika apurtuz. Eta, komunitateko antzerki talde hori orain arte kalean lan

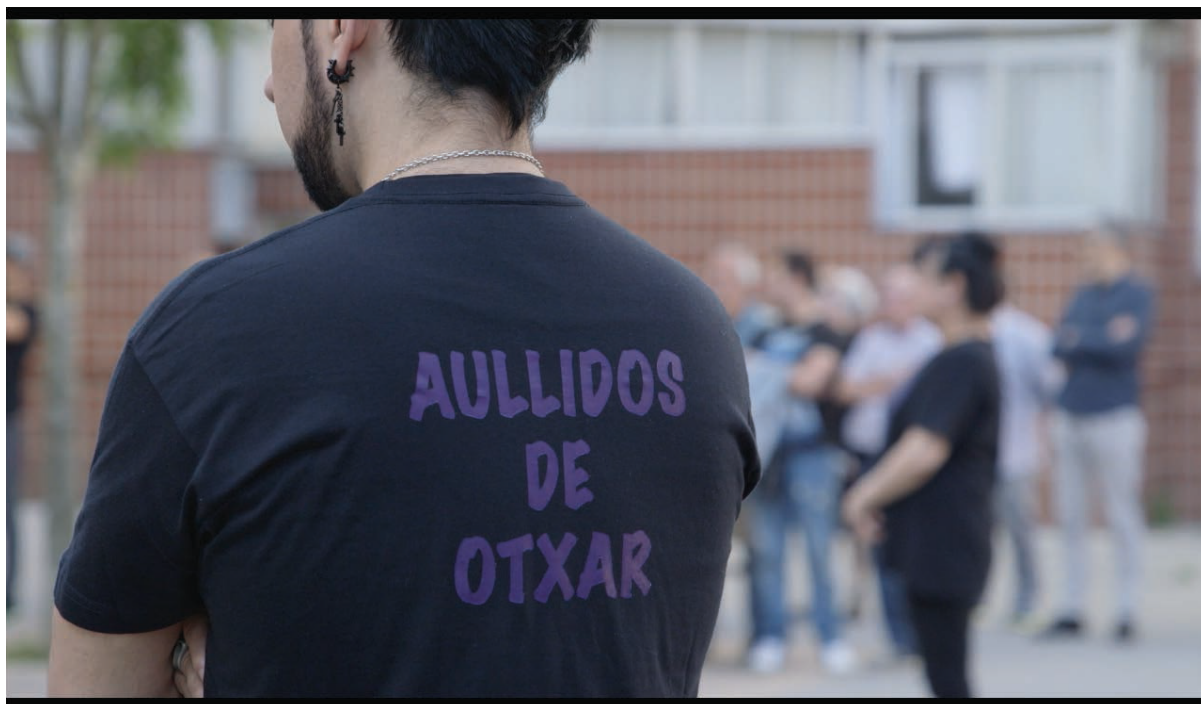
⁶ <http://mamacrea.com>

⁷ <https://zirkozaurre.com/>

egin gabekoa zen arren, proposamena aurrera eraman zuen, kaleak eskaintzen dituen koalitateak eta aukerak baliatuz, beste gauza batzuen artean, topaketa aurreko 2 edo 3 asteetan taldearekin lanean aritu zen Hortzmugaren laguntzari eta zuzendaritzari esker. Antzerkia kalean egiteak esan gura duenaren espezifikitatearen adibidea. Proposamen horrek ez luke izango horrelako indarririk antzoki baten barruan.

Vídeo resumen del recorrido de teatro comunitario con el grupo del barrio Aullidos de Otxar

<https://www.youtube.com/watch?v=y72NYBbLEkg&t=2s>

Lehenengo jardunaldiei amaiera emateko, partaideek eta hurbildu gura izan zuten pertsona guztiek, **HORTZMUGA TEATROA**⁸ konpainiaren kaleko *Jule* antzezlanaren aurre-estreinaldiaz gozatu ahal izan zuten, berehalako eraisketa eta kanporatze bati buruzko abentura, eta amets egitearen eta sinesten den horren alde borroka egitearen aldeko kantua.

Maiatzaren 8ak aurreko egunaren bidea jarraitu zuen, berriro ere auzoarekin, bertako biztanleekin eta kaleekin zuzenean lotutako jarduerak proposatuz. Oraingo honetan, berriz, jarduera bat izan ezik, guztiak Harrobia barruan egin ziren, ohikoagoa den formatuan, hitzaldi eta aurkezpen bitartez. **DESPERTAR LOS SENTIDOS** konpainia amateurraren dantza pieza izan zen kalera itzuli zen bakarra, ondoko plazara, eta berriro ere jardunaldietara hurbildutako guztiak hunkitu zituen. Aniztasun funtzional fisikoak edo psikikoak dituzten pertsonak osatutako dantza inklusibo konpainiak Bilboko euriaren azpian egin zuen dantzan, Arte Bizien egiazkotasuna eta kanonarekin apurtzen duen dantza anitz, baina modu berean ikusgarriaren aberastasun adierazkorra agerian utziz.

⁸ <http://hortzmuga.com/espectaculo/jule/>

Bigarren jardunaldiko hitzaldiak areto barruan hasi ziren, Euskal Herriko Unibertsitateko Arkitektura sailean, Hirigintza eta Lurraldearen Antolaketa atalean, ari diren **Izaskun Aseguiñolaza** eta **Madalen González** arkitekto eta irakasleen eskutik.

Euren esku-hartzea arte eszenikoen esparruaren barruan zegoela jabetuta, espazio publikoaren alderdi fisikoenari dagokionez hirigintzarako garrantzitsuenak diren gaiak zeintzuk diren azaldu gura izan zuten arkitektoek. Hasteko, hirigintza, zeharkako eta diziplina anitzeko azterketa eremu gisa ulertu zuten, arkitekturaz gain, soziologia, filosofia, diseinua edo zuzenbidea, besteak beste, integratzeko gai zen diziplina gisa, alegia. Horrez gain, artearen eta hirigintzaren artean loturak ezartzea oso interesgarria izan zitekeela ere planteatu zuten, kaleetan ematen diren arteak modu berezian aipatuz.

Euren aurkezpena lau galderaren inguruan egituratu zen: Zer da hiria? Zelangoak dira hiritarrak? Zein ezaugarri izan behar ditu espazio publikoak? Zein da espazio publikoaren errealitatea? *“Hiriak bertan bizi direnentzako dira”* edo *“hiria ez da ezer pertsona barik”* dira aurkezpena irekitzeko erabili izan zituzten esaldietako bi, eta urbanista gisa duten ikuspuntua “kalea berreskuratzean edo errebindikatzean” zentratu zuten. Horrela, gaur egun hiriak direnaren ezaugarri orokorren laburpena egin zuten. Espazio publikoak, gizarte eta ekonomia maila ertaina-altua duen mendebaldeko gizakiari erantzuten dion eta oinezkoaren aurrean automobilari lehentasuna ematen zaion ikuspegi bakarretik diseinatu direla azaldu zuten. Adinei, kulturei, ohiturei, beharrei, gorputzei, bizitzeko moduei... dagokienez anitza den eta pixkanakako pribatizazio prozesu isila bizitzen ari den gizarterako pentsatuta ez dagoen espazio publikoa.

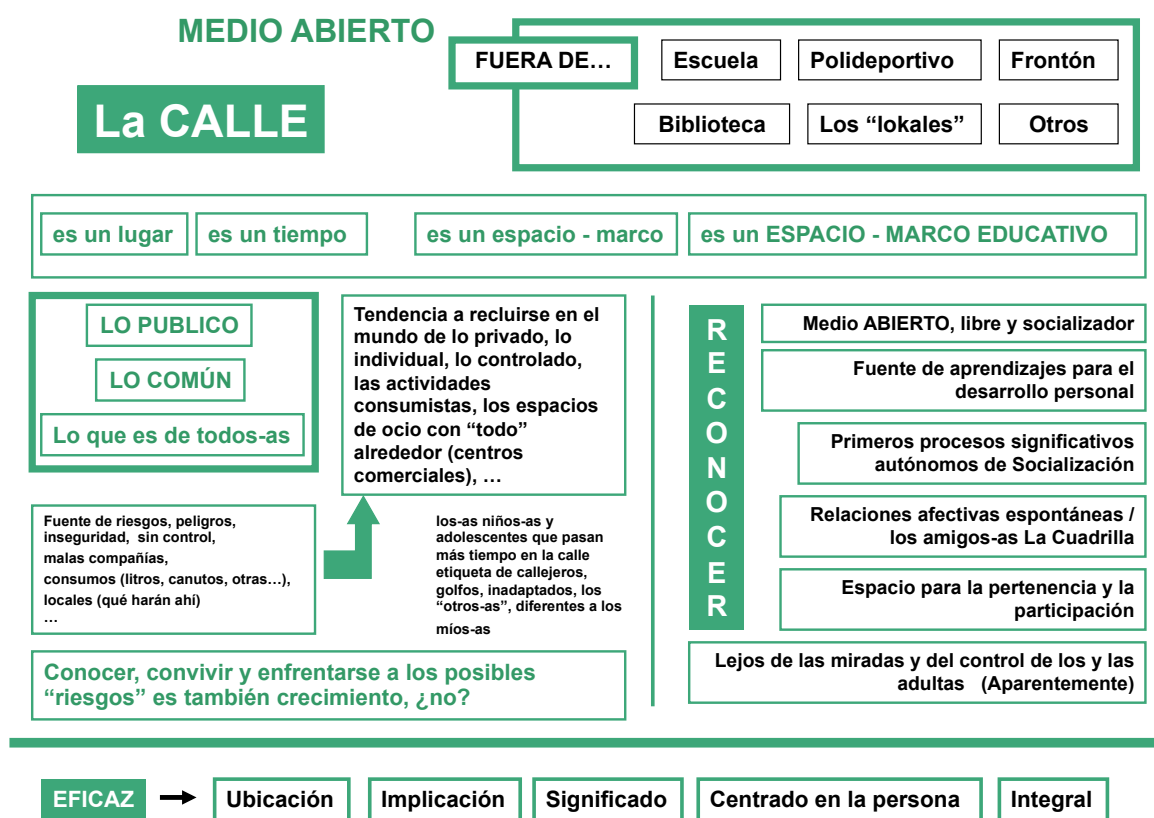
Espazio publikoa ez dago diseinaturik umeak bertan jolas eta gara daitezen. Alderantziz, itxuraz seguruak diren parke itxiak eskaintzen zaizkie, estandarizatutako zabuak dituztenak, jolasteko lekua hesien edo bestelako edozein elementu fisikoren bitartez ondo baino hobeto mugatuta duten gunek. Horrelako gunek arauzko ikuspegitik eta bereizketatik pentsatzen diren bitartean, espazio publikoaren etengabeko pribatizazioa sortzen ari da, lekuaren garapen ekonomikoaren alde. Espazio publikoaren pribatizazioaren aurreko kritika hori jardunaldietan behin eta berriro agertu den beste ideia bat izan da. Kritika hori, agintari politikoek, denontzako espazio publikoa zaintzeari eta sustatzeari buruz duten erantzukizun faltara bideratu da, batez ere.

Hitzaldia amaitzeko, berriro ere hirigintzaren eta Kaleko Arteen arteko loturak sortzearen gaia aipatu zuten. Adierazi zuten, ezagutzaren bi eremu horiek batzea pentsa daiteke, prototipoak diseinatzeko edo entseguak egiteko hirigintza planoan. Kaleko Arte aplikatuetan pentsatzea, agian?

Ondorengo hizlariak urbanisten lekukoa hartu zuten, baina hari gidari gisa espazio publikoaren alde fisikoa hartu beharrean, espazio horren barruko giza jokabideari buruzko bira egitea planteatu zuten.

Jesús Otañok eta **Ainhoa Martínek**, biak ere kaleko hezkuntzan ibilbide luzea duten gizarteratze eta hezkuntza arloko profesionalak, umeei eta gazteekin kalean nondik eta zein helbururekin egiten duten lan kontatu zuten. Hau da, gizarteratzearen eta kaleko hezkuntzaren profesionalaren lana zein den.

Aurkezpena, gazteentzako espazio gisa ulertutako kalearen inguruan eraikitzen joan diren mito faltsuak aipatuz hasi zen. Kalea arriskuz betetako leku eta nerabeak arazoetan sartzen hasten diren (alkohola, borrokak...) gune gisa ulertzen da. Otañoren iritziz, ideia hori ez da zuzena, eta zurrumurruetan dago oinarrituta, datu objektiboetan baino gehiago. Halaber, nolabaiteko ardura adierazi zuten gurasoek euren lana betetzen duten moduaren aurrean, umeak larregi babestuz, eta kaleari espazio positibo gisa duen balioa kenduz. Beldurrean oinarrituta hezten da, eta segurtasun gutxiagoko ume mendekoagoak egiteaz gain, espazio itxiak eta arautuak (etxea, merkataritza guneak, pantailak...) nagusitzen dira jolasteko leku gisa.

Errealitate horren aurrean, kaleko hezkuntzak kalearen balio espazial-fisikoa eta sinbolikoa berreskuratzea proposatzen du, pertsona gazteenen garapenerako leku gisa, batez ere. Beharrezkoa da kalea espazio libre, medio ireki, pertinentziarako espazio sozializatzaile, lehenengo prozesu

autonomo esanguratsuak ematen diren leku gisa ulertzea, helduen begiradatik urrun, norbanakoak askatasunaren arriskuei aurre egiten ikasten duen leku gisa.

Gizarteratzearekin eta kaleko hezkuntzarekin erlazionatutako gaiekin jarraituz, **Gizagune Fundazioko**⁹ Ana Orozko izan zen hurrengo aurkezpena egitearen arduraduna. Fundazio horrek gatazken kudeaketan eta komunitateko bitartekaritzan egiten du lan, baina Orozkok, kontzeptu horiek hurbiltzeko eta gizatiarrago bilakatzeko ahaleginean, euren burua emakume erraz, kaleko eta oso artisau gisa autodefinitzen dutela aitortu zuen. Hori esanda, kaleak gizarte arloko eraikuntzarako duen garrantzia errebindikatuz jarraitu zuen, adibide gisa 2008tik aurrera gauzatzen ari den *Imajinatu Otxarkoaga* komunitate mailako helburua jarritz. Orozkok azaldu zuenez, *Imajinatu Otxarkoaga* ekimenaren helburu nagusia auzoko biztanleen bizitza kalitatea hobetzea da.

Gizagunek aipatutako proiektu horren barruan diseinatu zuen ekintza planak lau hobekuntza fronte hartzen zituen kontuan: bizitza kalitatea, auzoaren irudi publikoa, zibismoa eta azpiegiturak. Ekintzak eta estrategiak garatu aurretik diagnostiko zabala egin zuten auzoaren egoera ezagutzeko. Horrela, solaserako guneak sortu zituzten hiru mailatan: politikoa, antolatutako gizarte (auzoko elkarteak) eta norbanakoak. 4.000 biztanle baino gehiagoren partaidetza lortu zuten.

Gizaguneren esku hartzeko moduak, bere dinamika metodologikoa, proiektu komunitario bat hasten duten era, proiektu sortzaileagoetarako edo/eta bitartekaritza artistikorako inspirazio iturri izan daitezke. Kaleko Arteek, bereziki, Orozkok iradoki zuenez, komunitateko bitartekaritzan erabiltzen diren errealitatera hurbiltzeko zenbait metodologia edo modu aurki ditzakete, bien topaketarako eta garapenerako espazioa kalea baita.

Iñigo Iraultza artistak ondoren aurkeztu zuen hitzaldiak, komunitateko bitartekaritzaren estrategiak eta jardunbide artistikoa bateratzeko Orozkok egindako iradokizuna nolabait jarraitu zuen. *Superhéroes de Barrio* da Iraultzak Goizederrekin, tailerreko kide gazteetako batekin, eta Bittorrekin, Otxarkoagan aritzen den gizarte hezitzailearekin, batera aurkeztu zuen proiektua.

Jardunaldien antolakuntzak bi astez auzoko gazteekin bitartekaritza artistiko lan bat aurrera eramatera gonbidatu zuen artista. Iraultzak, partaideek euren auzoari buruz izan zitzaketen desio posibleetan oinarrituz diseinatu zuen esperientzia. Horrela, medioetan Otxarkoagaren irudi positiboa transmititu nahia sortu zen. Eta horretarako, gazte taldea superhero taldea bilakatu zen, bizi diren auzoaren irudi publikoa salbatzeko.

⁹ <http://www.fundaciongizagune.net/>

Hiru ahotsetara egin zen aurkezpena bideotik irten zen¹⁰, tailerrean zehar bizi eta esperimentatu izandakoa erakusteko. Auzoko superheroiek diseinatutako eta gauzatutako ekintza horiek kalean gertatzen ziren, beste auzokide batzuen konplizitatearekin. Beste ekintza dibertigarri eta jatorrizko batzuen artean, surf egin zuten auzoan, plazan kanpaina dendak jarri zituzten, paper gerra egin zuten, auzoa koloretako artilez lotu zuten eta auzoko poltsetan, poltsikoetan eta balkoietan modu sekretuan jarri zituzten poesiak eta ipuinak oparitu zituzten. Azken ekintza horren helburua kartera-lapurren teknikak alderantziz jartzea izan zen, lapurtu beharrean, isilpean oparitxoak eginez. Tailerrean parte hartu zuten gazteek arte esperientziaz gozatu zuten, kalea sormenerako gune gisa erabiliz, medioen arreta erakartzeko eta euren auzoaren irudi positiboa emateko.

Vídeo resultado del taller “Super Heroes de Barrio”

<https://www.youtube.com/watch?v=3GaKxPDEhrA&t=21s>

Hitzaldien ondoren, soslai kudeatzaileagoa eta arte eta kultura programaziokoa zuten bost gonbidatuk osatutako mahai inguruari eman zitzaion hasiera. Mahaia osatzen zuten pertsonengan oinarrituta, jardunaldietara joan ziren ikus-entzule profesionalengana zabaldu zen elkarrizketa.

Kudeaketaren alorrari dagokionez, Iñaki López de Aguilera Bilboko Udaleko Kultura Saileko zuzendaria eta Amaia Ibáñez Harrobia Guneko eta Eskenako gerentea egon ziren. Mahaia, programazio artistikoari lotuago dagoen ibilbidea duten hiru gonbidatuk osatu zuten. Hiru azoka garrantzitsuren arduradunak egon ziren, Umore Azokako Ana López (une honetan Barakaldoko Antzokiaren Zuzendaria dena), FETENeko Marián Osácar eta Anna Giribet FiraTàrrega, Teatre al carrer-eko programatzailea, hain zuzen ere.

¹⁰ <https://www.youtube.com/watch?v=zAaop504-wY>

Beste esparru eta jardunbide batzuetatik entzun eta ikasi ondoren, berriro ere arratsaldeak Kaleko Arteen sektorerantz itzultzeko lekua eman zuen, umeei eta gazteei zuzendutako jardunbideei bereziki begiratu. Mahai ingurua Itziar Zorita ikerlari eta bitartekari kulturalak moderatu zuen. Hasteko, hitza eman zien bost gonbidatuei, ondoren arteetako profesionalen txanda izan zedin, programazioaren/kudeaketaren eta sorkuntzaren arteko elkarrizketa sortzeko. Lehenengo esku-hartze horietan, proiektu eta azoka bakoitzak ikus-entzule gazteei eta kaleko programazioari dagokienez dituen helburuak eta estrategiak azaldu ziren. Bost gonbidatuek euren esperientziak azaldu eta partekatu zituzten, ondoren, mahaia, kultur kudeaketako profesionalen eta artista kolektiboaren artean sortutako ahots anitzetara eta mota guztietako iritzietara zabaltzeko. Elkarrizketa horren bitartez, gaur egun kultur kudeaketaren eta arte ekoizpenaren arloan dauden ikuspegiak, arazoak eta trabak zeintzuk diren ikusi ahal izan zen.

Sortzen ari ziren eztabaidak edo elkarrizketak gaueko ordu txikiak arte luza zitezkeen. Baina jardunaldiei amaiera eman behar zitzaien, ikusitakoa eta entzundakoa hausnartu behar zen, ikasitakoari buruz gogoeta egiteko eta kalea arteen gune gisa berriro pentsatzeko.

Sortuz joan ziren gaiak testu honetan bertan daude islatuta, ikasketei eta ondorioei buruzko hurrengo atalean.

Amaiera gisa, artearekin eta artearen bitartez bukatzeko, puntu interesgarrienak marraztu zituen, eztabaidak zabalik utzi

zituen eta, TE VEO EN LA CALLE – Bizi eta Hezi Kalean jardunaldien ondoren nekatuta baina inspiratuta zeuden bertaratuen artean irribarreak eta barreak lortzea lortu zuen Virginia Imaz clownaren Pausa ikuskizunaren adimena eta ironia izan genituen gurekin.

Aipatu behar da maiatzaren 9an Te Veo Elkartearen Batzar Nagusia egin zela Bilboko Udalaren esku dagoen Burtsa eraikinean. Bertan agerian geratu zen jardunaldiek bertaratutako bazkideen artean utzi zuten aztarna, kaleak ulertzeko eta Kaleko Arteek gizartea eraldatzeko moduaren ikuspegi berria erakutsiz.

Ikasketak eta ondorioak

Helburua laburpen ariketa egitea da, jardunaldietan sortu ziren alderdi esanguratsuenak jasotzeko, bidean beste gai batzuk ahaztuta uzteko arriskua dugun arren. Oso litekeena da puntu batzuk aipatu barik uztea, eta baita zabaldu eta eztabaidatu behar diren beste batzuk egotea ere. Azken finean, horiek egilearen isla baino ez dira, bertan egon zen arren tarte gorde zuen lekukoarenak, kanpoko begirada, euren jardunbidea kaleetan, ikus-entzule gazteagoarentzat, aurrera daramaten konpainien, kolektiboen eta artisten lanarekin beti kritikoa baina, aldi berean, mireslea.

Bi elkarte antolatzaileetako, Artekaleko eta Te Veoko, profesionalen topaleku izan diren jardunaldiek, gaur egun sektoretik bertatik azaleratzen direla diruditen zenbait ardura, interes eta desio erakutsi dituzte. Testu formako begirada hau baliagarri izatea, gogoetarako lekua ematea eta Kaleko Arteen eta umeei eta gazteei zuzendutako Arte Eszenikoen egitura osatzen duten profesionalen jarduera artistikoa elikatuko duten zenbait gai ematea gurako genuke.

2017ko edizioak dekalogo zehatza eta argigarria sortu zuen, eta bertan Kaleko Arteen garrantzia azaltzen duten argumentuak aipatzen ziren, esanahia emateko eta balioan jartzeko, diziplina artistiko bakar eta berezi gisa. Edizio honetan ere, kultur eta hezkuntza arloko programazioetan Kaleko Arteen presentziaren interesa, potentzialtasuna eta beharra gogorarazi dira berriro. Agian, nolabait, erakundeen eta gizartearen aldetik, orokorrean Kaleko Arteek duten gogobetetze eza edo konplexu puntu bat arnasten jarraitzen dela erakusten duen sintoma izan daiteke, aretoko arte eszenikoen ahizpa txikia balitz bezala. Errealitate hori, arte legitimotasun beharra, nabarmenagoa da oraindik ekuazioari ikus-entzule gazteenen, umeen eta gazteen, osagaia gehitzen badiogu. Ikus-entzule horientzat pentsatzen diren arte eszenikoek, helduentzat egiten diren antzezlanen azpitik dagoen kalitate mailan jartzen dituen estigma ere gainean dute oraindik. Hala ere kalea sorkuntzarako espazio gisa hartzen duten arteak, partaidetzan oinarritutako ereduarekin, presente eta irekita egotearekin, esperimentatzeko gaitasun handiena dutenak dira eta, azken finean, eguneroko bizimodura eta komunitatera egokitze hurbilketa gaitasunarengatik gaur egungo gizarte arloko errealitateetara egokitze potentzial handiagoa erakusten duen *diziplinarik gabeko* diziplina da.

Baina ez da lan erraza, eta horrela nabarmendu zen profesional askok jardunaldietan egin zituzten esku-hartzeetan, kaleko arte esperimentazioari eta gogoetari denbora eta ardura eskaintzea, ekoizpen, zabaltze eta kudeaketa lanei beste horrenbeste denbora eskaini behar zaienean. Lan eta arte baldintzak ez dira idealak, eta militantzia asko eskatzen dute eta hori, berez, negatiboa ez den arren, agian ez da sektorea prekarizatetik ateratzeko behar bestekoa. Prekarietate hori jardunaldietan sortu zen beste gai bati lotuta ere agertzen da: kaleko artisten prestakuntza hobetzeko eta osatzeko beharra. Prestakuntza proiektu interesgarriak dauden arren, FiraTàrregak eta Universitat de Lleidak bultzatutako Kaleko Arteetako Sorkuntza Graduostekoa¹¹, adibidez, badirudi profesionalak

¹¹ https://www.firatarrega.cat/formacio/postgrau/es_index/

prestakuntza espezifiko gehiago eta hobe eskatzen jarraitzen dutela, laneko arriskuen, legediaren eta egile eskubideen alorretan.

Hori izan daiteke prestakuntza arloko gabeziei dagokienez, sektoreak planteatzen dituen eskariekin erakunde publikoak modu zuzenagoan inplika daitezkeen puntuetako bat. Kaleko Arteak, existitzen diren arte demokratikoenetakoak, eskuragarrienetakoak, partaideen etakoak, sozializatzaileen etakoak eta komunitarioen etakoak dira. Beraz, politika publikoetatik planteatzen diren helburu eta estrategia askori erantzuten diete eta haiekin bateragarriak dira. Hipotesi horretan oinarrituta, zuzena da erakundeei Kaleko Arteen sektorea modu nabarmenagoan zaintzeko eta baloratzeko eskaria egitea. Prestakuntzan egindako inbertsioa izan daiteke indartu beharreko bideetako bat, inolako zailantza barik.

Izan ere, Nora Sternfeld¹² komisario eta kultur bitartekariak adierazten duenez, eraikitzen jarraitu behar dugu, herritar guztientzat eskubide eta betebeharrak berberak izango dituen berdinen gizartea eraikitzeko formula artistiko, politiko eta sozial hoberenak bilatzen. Eta aurrera modu positiboan begiratze horretarako, errealitatearekin eten barik negoziatzen aitzeko bidea proposatzen du. Beti egongo dira zailtasunak, iritzia emango duten eta errealitatea ikuspegi anitzetatik ulertuko dituzten pertsonak, eta hori da errealitatea, inperfektua eta heterogeneoa. Eta desberdintasunetatik, testuingurua bat edo beste bada ere, negoziatu behar da inplikaturako eragile guztiekin. Sternfeld-ek, gatazka zerbait natural gisa ulertzera gonbidatzen gaitu, elkar ulertu beharra duten aurkakoen egoera. Helburua gatazka naturalizatzea da, horren ondorioz haserrea, gaizki ulertzea eta frustrazioa sor ez daitezen, horrelako egoeratan, azkenean, bilakaera eta aldaketa ezinezko bilakatzen baitira. Funtsezko hitza negoziazioa da.

Negoziazioa Kaleko Arteen testuinguruan aipatzen badugu, negoziazio horren bitartez desadostasunei eta gatazkei aurre egitea posible diruditen zenbait esparru irekitzen dira. Negoziazio eraikigarri hori Kaleko Arteekin erlazionatuta egiteko lau esparru posible aipa ditzakegu, ikus-entzule gazteenekin lan egiten duten Kaleko Arteetan zentratuz, batez ere.

Negoziatorako eta gogoetarako irekitzen den esparruetako bat oso lotuta dago edizio honetako jardunaldietan sustatu den diziplina anitzeko izaerarekin: zeharkakotasuna eta ezagutzaren beste eremu batzuekin dagoen erlazioa. Jardunaldietan agerian geratu da Kaleko Arteen eta beste diziplina batzuen artean oraindik ere ustiatu barik dagoen potentziala. Topaketaren barruan hirigintzako, gizarte hezkuntzako edo kultur eta komunitate bitartekaritzako jardunbideak eta teoriak aurkeztu dira, ikuspegi anitzetatik lan egin arren, lankidetzan oinarritutako norabide ugari Lana bultzatzen leku komun asko daudela erakutsiz. Hitzaldi guztiek ardura bera azpimarratu dute: kalea gizarte aldaketarako, sorkuntzarako eta jolaserako topaleku leku gisa balioan jartzeko beharra. Laburbilduz, pertsonen aldetik berriro konkistatua izatea eskatzen duen denon leku gisa ulertutako kalea.

¹² Sternfeld, N. (2011). Memorial Sites as Contact Zones. Cultures of Memory in a Shared/Divided Present. eipcp.net. Comprobado el 10/01/2018: <http://eipcp.net/policies/sternfeld/en>

Izan ere, kalean gertatu ohi den bezala, *Te Veo en la Calle- Bizi eta hezi kalean* topaketan zehar, ibilbide eta esperientzia desberdinak dituzten profesionalek, kalea eta, ondorioz, komunitatea eta herritarrak, ulertzen diren moduari buruzko komuneko gauza asko eta funtsean antzekoak diren begiradak dituztela nabarmendu da. Eta hori hasiera egokia da, zeharkakoagoak eta denboran eta eraginean sendoagoak izango diren etorkizuneko proiektu posibleak eratzeko. Izan ere, azken finean, urbanistek, hezitzaileek edo artistek hitz desberdinak erabili ditzateken arren, oinarrian antzekoak diren ideietatik eta printzipioetatik egiten dute lan.

Horrelako topaketak sektore arteko sareak sortzeko, elkar ulertzeko lengoaiak partekatzeko eta proiektu integralagoak, eta gizartera hobeto egokitzen direnak, ekoizteko ibilbidea pentsatzeko eta marrazteko gunea izan daitezke. Trukaketarako gune horrek aukera mundu zabala irekitzen du, eta bertan, Kaleko Arteek beste arlo batzuk aberastu ditzakete, hirigintza, hezkuntza edo diseinua, adibidez, eta baita alderantziz ere. Hona hemen, bada, metodologiak eta hitzaldiak partekatzeko aukera ematen eta diziplina artekotasuna eta norabide aniztasuna bultzatzen duten horrelako topaketak garatzen jarraitzearen garrantzia.

Negoiaziorako bigarren esparrua sektoretik bertatik sortzen da, modu profesionalean edo ez hain profesionalean Kaleko Arteetan aritzen diren artisten, konpainien, kolektiboen, banatzaileen eta elkarten artetik. Jardunaldietara joandako ia guztiak egon dira, modu batera edo bestera, jardunaldiak deitu dituzten bi elkarteetakoren batean integratuta, *Te Veon* eta *Artekalen*. Biak ere, eragile aktiboak eta sektorearen testuinguruan eta foroetan, azokatan, jaialdietan eta topaketa profesionaletan besteak beste, ondo ikusten diren eragileak dira. Interesgarria da ezaugarri hori azpimarratzea, artearen eremu jakin bat laguntzeko asmoz eratutako elkarte guztiek ez baitute lan horri buruzko horrenbesteko jarduerarik erakusten. *Te Veo* eta *Artekale* elkarteetan, testuingurua negoziazioa bultzatzearen aldekoa da, defendatzen duten sektorerako positiboak diren aldaketak sustatzeko.

Aipatutako bi elkarteetan, gatazkak existitzen dira, eta existitzen jarraituko dute, hori ezinbestekoa baita ahots, interes eta izaera anitzez osatutako erakundeetan. Kaleko Arteen habitatean zentratzen bagara, bakarka aritzen diren artistak, taldeak eta konpainiak aurkituko ditugu. Baina ez dira formatuei eta egiturei dagokienez soilik desberdinak, kaleko lana ulertzeko moduan edo ekintza artistikoari aurre egiteko eran ere desberdinak dira.

Sternfeld-ek, bat datozen puntuetan edo gaietan oinarrituta eragile askoren arteko negoziazioak aktibatzen gonbidatzen gaitu. Jardunaldi hauen kasu zehatzean, bertaratu diren eragile guztiak bat datoz Kaleko Arteek giza eta norbanako garapena sustatzeari dagokionez eskaintzen dituzten berezitasuna eta gaitasunak aintzatesteko orduan. Jardunbide artistikoa espazio publikora daraman artea da eta, horrela, aukera asko eskaintzen ditu. Oinarritzkoa bezain funtsezkoa den adierazpen horretan oinarrituta Kaleko Arteen sektorearen gehiengoaren adostasuna lortzen dutela diruditen

beste gai batzuk ere aipa daitezke. Horien artean prestakuntza handiagoa eskuratu beharra azpimarra dezakegu, lege, fiskalitate eta ekonomia arloei dagokienez. Bi puntu horiek konpartitu egiten dira, eta negoziatziorako lehenengo markak ezar ditzakete. Hortik aurrera bideak ireki daitezke, eta dirudienez denentzat interesgarria den prestakuntza behar hori betetzeko martxan jarri daitezkeen ekintzetan pentsa daiteke. Talde zabaletik, gehiengotik, erabakitako zerbait izate hutsaren ondoriozko adostasunak neurri zehatzak hartzea errazten du.

Leku komun asko dauden arren, azken finean guztiak sektore bereko parte dira, desadostasun asko daude eta egoten jarraituko dute. Sternfeld-ek iradokitzen duenez, ez dira horiek gaingitu edo konpondu behar izatearen ikuspegitik begiratu behar, ezinbestekoa da ikuspegia aldatzea eta arazo gehien sortzen dituzten gaiak lasaitzea edo murriztea. Horrela, mahai inguruan izandako elkarriketan, itxuraz behin eta berriro agertzen diren zenbait gatazka azalera ziren eta, horregatik, ez dira baztertu edo ezkutatu behar, baina ez dute bilera edo eztabaida guztien erdigunea izan behar.

Jardunaldien testuinguruan, behin eta berriro agertzen diren gatazka horien artean bitan geldituko gara. Lehenengoak, bi ideien arteko eztabaida terminologikoari erantzuten dio eta horren barruan dago: “Kaleko Arteak” eta “Kalean egiten diren Arteak”. Argi dago bi esamoldeen azpian dagoen azpitestua arantzatsua dela, eta testu honen hasieran kalea sorkuntzarako gune gisa aukeratzearen aipamena egiten da. Antzeko zerbait gerta daiteke haurrengan edo gazteengan espezializatzeagatik, edo, alderantziz, hori noizean behin baino ez egiteagatik. Hautematen da nolabaiteko tentsioak daudela ikus-entzuleak lantzeko bi modu horien artean. Bi gatazkak, esparru artistiko orokorrekina gertatzen den bezala, prekarietate egoera iraunkorretik lan egiten duen sektorearen isla baino ez dira.

Negoiazioa bultzatu behar den hirugarren testuinguruak, artistak eta erakunde publikoa ezartzen ditu protagonista gisa. Artisten kolektiboa hobeto eta modu finkoagoan osatuta egon ahala, handiagoa izango da erakunde publikoarekin eta ordezkaritza politikoarekin negoziatzeko ahalmena. Komenigarria da berriro gogoraraztea erakundearen egiteko nagusietako bat profesionali entzutea dela, horien eskariak zeintzuk diren ikustea eta kultur panorama kalitatezkoa eta publikoa eskaintzeko baldintzak hobetzen ahalegintzea. Premisa hori kontuan izanda, erakundea izan beharko da, bere bitartekari roletik, zubiak eraiki eta sektore artistikoarekin elkartzea bultzatu behar duena. Eta kultur kudeaketako profesional askok entzuteko eta sektorea hobetzeko erabateko jarrera erakusten duten arren, argi geratu zen oraindik ere hobetu beharreko gai asko daudela. Hala ere, Artekale elkarte berezi, desberdin eta berritzaile gisa sortu zen, elkarteak ez baititu soilik konpainiak barne hartzen, baita programatzaileak, kaleko azokak eta jaialdiak (erakunde publikoak) eta banatzaileak ere. Hau da, esparru eta estatus desberdinetatik datozen ahotsak biltzen ditu, eta komunean jartzen ahalegintzen da, Kaleko Arteak ikusarazteko, errespetatzeko eta hobetzeko.

Agian aberasgarria izan daiteke laneko mahai egonkorrak eta ugariagoak sortzea, elkartzeko eta ideiak eta errealitateak trukatu ahal izateko. Topaleku horiek, erakundeak arauzko mailan ematen diren aldaketak jakinarazteko eta azaltzeko (adibidez, kontratazio legea) balio izateaz aparte, askoz ere baliagarriagoak izango dira politika komunak sortzeko eta, azken finean, lankidetzan oinarrituta testuinguru komuna eraikitzeke erabiltzen badira.

Garatzeko potentzialtasun handia duen negoziatziorako azken testuingurua edo esparrua Kaleko Arteen sozializazioarekin dago erlazionatuta, kultura bitartekaritza izanik hezkuntza aldeko balioa. Agian konplexuagoa eta zailagoa da hori zehaztea, eragile mota asko inplikatzen eta lotzen dituelako: auzo elkarteak, ikastetxeak, hezkuntza programak, kultura eta arte zentroak, kultur politikak, ikus-entzuleak, etab. Arte eta kultur bitartekaritzak sorkuntza zabaltzeko eta gizartea osatzen duten kolektiboei sorkuntza artistikoa errazteko aukera ematen du. Bitartekaritza proiektuen eta politiken esparrua garai interesgarria ari da bizitzen une honetan, eta badirudi kontuan hartzen ari den lehentasunezko gaia izaten ari dela kultur erakunde askoren barruan.

Horri dagokionez, Kaleko Arteek pribilegiozko lekua erakusten dute, komunitatetik eta kaleetatik beste ezein forma artistiko baino hurbilago dagoen gune artistikoa dira. “Kalea komunitatea da eta, ondorioz, herritarrak” edo “Artea gizarte eraldaketarako baliabide gisa” dira jardunaldietan zehar agertuz joan diren esamoldeetako batzuk, eta kaleko sorkuntzak aurrean duen erronka handia erakusten dute, kaleak eta arteak inplikatzen dutena kontuan izanda. Bi indar horiek konexio zuzenean eta gizarteko eta hezkuntzako eragileekin lankidetzan leundu eta landu behar dira.

Kaleko Arteak erraz egokitu daitezke bitartekaritza proiektuetara, ikus-entzuleekin egiten den hurbilketa motari, errealitateekin duten loturari eta lanerako erabiltzen dituzten tresnei edo baliabideei esker. Aurretik aipatu dugun *Superhéroes de barrio* proiektua, Kaleko Arteek bitartekaritzaren ikuspegitik berriro pentsatzeko orduan agertzen dituzten aukera guztien adibide garbia da. Negoziazio esparru horretan pentsa daitezke proiektu iragazkorrenak, integralenak eta egonkorrenak, edo ikus-entzuleek parte hartzeko moduen eztabaidan, edo arteko lengoaiari eta etikari buruzko gogoeta egin daiteke, gizarte arloko aplikazio gisa.

Arte bitartekaritzarako biraketa da arte pentsamenduaren eta jardunbidearen egungo joerak ulertzeko klabe garrantzitsuenetakoa. Eta hor, hain zuzen ere, are eta kilometro gehiago egin behar dira eta epe luzeko kultur politiketan eta arte estrategietan pentsatu behar da, artearen eta gizartearen arteko bitartekaritzak, “gizarte eraldaketa” deitzen dugun horretarako hain beharrezkoak diren fruituak batu ditzan. Bitartekaritzari lotutako ibilbide horretan, kaleko arte jardunbideak esperientzia, egiteko moduak eta testuingurua eman ditzake.

Ondorio gisa, azpimarratu gura dugu, gelditzeko eta elkarren artean gogoeta egiteko balio duten (eta ez da gutxi) horrelako jardunaldiak baliagarriak direla, baita ere, inplikaturako arteen orainaldia eta etorkizun posibleak hautemateko. Eta, oraindik ere gabeziak, errebindikazioak edo gatazkak dauden arren, beste ezer baino lehen bizitasun handia nabarmentzen da, kale, arte eta haurtzaro eta gaztaro terminoetako orainaldia eta etorkizunean etorriko dena berriro planteatzeko eta eztabaidatzeko prest agertzen den sektoretik.

Kalea, sorkuntza gune naturala umeentzat eta gazteentzat.

Kalean ikusiko gara...

kalean

ikusiko gara

Organiza

Patrocina

Colabora

